

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อถ นํ สตุถา อาท กิมิํ มหาราชาติ ฯ อํ ภาเนต ตุมหาทิสสุส พุทฺธสุส
สาวโก หุตฺวา วิสตีวสุสสทฺสทานิ สมณธมฺมํ อกาลี โสปี มํ สมณธมฺไม นิตฺถาเรตุํ
นาสกุชิ อปฺปมตฺตํ เอรกปตฺตจฺฉินฺทนมตฺตํ นิสฺสาย อเหตุกปฺปฏิสฺนฺธี คเหตุวา
อุเรน ปฺริสกุณฺญาเน นิพฺพตฺโตมฺหิ เอกํ พุทฺธนฺตรํ เนว มนุสฺสตฺตํ ลภามิ น
สทฺธมฺมสุสวณํ น ตุมหาทิสสุส พุทฺธสุส ทฺสสนฺนฺติ ฯ สตุถา ตฺสส กถํ สุตฺวา มหาราช
มนุสฺสตฺตํ นาม ทูลลภเมว ตถา สทฺธมฺมสุสวณํ ตถา พุทฺธบุปฺปาโท อิทฺถฺทิ กิจฺเจเน
กลิเรน ลพฺภตีติ วตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาท

กิจฺโฉ มนุสฺสปฺปฏิลาโก กิจฺฉํ มจฺจานชีวิตํ

กิจฺฉํ สทฺธมฺมสุสวณํ กิจฺโฉ พุทฺธานบุปฺปาโทติ ฯ

ตฺสสตุโถ มหฺนฺเตน ทิ วายาเมน มหฺนฺเตน กุสเลน ลทฺธตฺตา มนุสฺสปฺปฏิลาโก
นาม กิจฺโฉ ทูลลโก นินฺตรํ กลิกมฺมาทินิ กตฺวา ชีวิตฺวตฺตี ฆฺฏนฺโตปิ ปฺริตฺตตายปิ
มจฺจานํ ชีวิตฺปิ กิจฺฉํ อเนเกสุปิ กปฺเปสุ ธมฺมเทสกฺส ปุคฺคลสฺส ทูลลภตาย
สทฺธมฺมสุสวณํปิ กิจฺฉํ มหฺนฺเตน ปน วายาเมน อภินิหารสฺส สมิชฺฌนฺโต
สมิทฺธาภินิหารสฺส จ อเนเกทฺปิ กปฺปโกฏิสทฺสเสทฺทิ ทูลลภบุปฺปาโท พุทฺธานํ อุปฺปาโทปิ
กิจฺโฉเยว อตีวีย ทูลลโกติ ฯ (ธมฺมปทฺฐจกถาย ฉฺฉุจฺจ ภาโค/หน้า ๔๘ - ๔๙)

แปล โดยอรรถ

๒. อถ นํ มลลิกา เทวี อุปสงกมิตฺวา กสุมา มหาราช เอรัง นิปนฺโนสิ เกน เต
 อินฺทฺริยานิ กิลนฺตานิ วิทยาติ ปุจฺฉิ ฯ ราชาน อาท นทานิ ตํวํ เทวี ชานาสีติ ฯ
 น ชานามิ เทวาติ ฯ โส ตสฺสา ตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ อถ นํ มลลิกา อาท เทว มา
 จินฺตฺยิ กหํ ตยา ปจฺวิสฺสโร ราชาน นาคเรหิ ปราชฺยมาโน ทิฏฺฐปฺพุโพ วา สุตฺปฺพุโพ วา
 อหนฺเต ทานํ สํวิทฺธิสฺสามีติ ฯ อิตฺตฺสฺสา อสทิสทานํ สํวิทฺธิตฺถกามตฺยา เอรัง วตฺวา
 มหาราช สาถลฺกฺยาณิปฺทเรหิ ปญฺจนฺนํ ภิกฺขุสฺตานํ อนฺโต อวฺภูณฺฑ นิสีทฺนมนฺฑปฺป กาทฺเรหิ
 เสสา พหิอวฺภูณฺฑ นิสีทฺิสฺสนฺติ ปญฺจ เสตฺจฺจตฺตฺตานิ กาทฺเรหิ ตานิ คเหตุวา ปญฺจสฺตา
 หตฺถิ ปญฺจนฺนํ ภิกฺขุสฺตานํ มตฺถเก ธารยฺมานา จสฺสนฺติ อญฺจ วา ทส วา รตฺตสฺวณฺณ-
 นาวาโย กาทฺเรหิ ตา มณฺฑปฺมชฺเชม ภวิสฺสนฺติ ทฺวินฺนํ ทฺวินฺนํ ภิกฺขุณฺ อหนฺตเร เอเกกา
 ชตฺตฺยธิตฺตา นิสีทฺิตฺวา คนฺธ ปีสฺสสฺติ เอเกกา ชตฺตฺยธิตฺตา วิชนิ อาทาย เทว เทว ภิกฺขุ
 วิชยฺมานา จสฺสตี เสสา ชตฺตฺยธิตฺโร ปิฏฺฐปฺปิฏฺเจ คนฺธ อาทริตฺวา สฺวณฺณนาวาสฺ ปกฺขิปีสฺสนฺติ
 ตาสฺ เอกจฺจา ชตฺตฺยธิตฺโร นิลุปฺปลกฺลาเป คเหตุวา สฺวณฺณนาวาสฺ ปกฺขิตฺตคฺนฺธ
 อาโลเฟตฺวา วาสํ คาทาเปสฺสนฺติ นาครานํ หิ เนว ชตฺตฺยธิตฺโร อตฺถิ น เสตฺจฺจตฺตานิ น
 หตฺถิโน อิมฺหิ การณฺเหหิ นาครา ปราชฺยสฺสนฺติ เอรัง กาทฺเรหิ มหาราชชาติ ฯ ราชาน สาธ
 เทวี กลฺยาณฺนฺเต กถิตฺนฺติ ตาย กถิตฺนฺนิยาเมเนว สพฺพ กาทฺเรสิ ฯ (ชมฺมปทฺฏจกฺกถาย ฉฺฉฺโจ ภ
 โค/หน้า ๕๒ - ๕๓)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ดูก่อนมหาบพิตร อ.เหตุนี้ อะไร ดังนี้ กษณาคราชนั้น ฯ อ.นาคราชนั้น กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ข้าพระองค์ เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ผู้เช้นกับด้วยพระองค์ เป็น ได้กระทำแล้ว ซึ่งสมณธรรม ตลอดพันแห่งปี ๒๐ ท. อ.สมณธรรม แม้นั้น ไม่ได้ आजแล้ว เพื่ออันเรือถอน ซึ่งข้าพระองค์ อ.ข้าพระองค์ ถือเอาแล้ว ซึ่งปฏิสนธิแห่งสัตว์ผู้ทาเหตุมิได้ เป็นผู้บังเกิดแล้ว ในที่เป็นที่กระเสือกกระสนไปด้วยยก เพราะอาศัย ซึ่งเหตุสักว่าการเด็ดซึ่งใบแห่งตะไคร้หน้า อันมีประมาณน้อย ย่อมเป็น อ.ข้าพระองค์ ย่อมไม่ได้มันเทียว ซึ่งความเป็นแห่งมนุษย์ อ.ข้าพระองค์ ย่อมไม่ได้ ซึ่งการฟังพระสัทธรรม อ.ข้าพระองค์ ย่อมไม่ได้ซึ่งการเห็น ซึ่งพระพุทธเจ้า ผู้เช้นกับด้วยพระองค์ ตลอดพุทธันดรหนึ่ง ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ทรงสดับแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวของนาคราชนั้น ตรัสแล้วว่า ดูก่อนมหาบพิตร ชื่อ อ.ความเป็นแห่งมนุษย์ เป็นคุณภาพอันบุคคลพึงได้โดยยาก มันเทียว ย่อมเป็น อ.เหมือนอย่างนั้น^๑ คือว่า อ.อันฟังซึ่งพระสัทธรรม เป็นคุณภาพอันบุคคลพึงได้โดยยาก ย่อมเป็น อ.เหมือนอย่างนั้น คือว่า อ.ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้า เป็นคุณภาพอันบุคคลพึงได้โดยยาก ย่อมเป็น จริงอยู่ อ.คุณภาพมีอย่าง ๓ นี้ อันบุคคล ย่อมได้ โดยยาก โดยผิดเคือง ดังนี้ เมื่อทรงแสดงซึ่งธรรม ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถานี้ว่า

อ.การได้เฉพาะซึ่งความเป็นมนุษย์ เป็นคุณยาก
 ย่อมเป็น อ.อันเป็นอยู่แห่งสัตว์ผู้มีอันจะพึงตาย
 เป็นสภาพ ท. เป็นคุณภาพยาก ย่อมเป็น อ.อันฟัง
 ซึ่งพระสัทธรรม เป็นคุณภาพยาก ย่อมเป็น อ.ความเกิดขึ้น
 แห่งพระพุทธเจ้า ท. เป็นคุณยาก ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ

^๑ อ.อันฟังซึ่งพระสัทธรรม เหมือนอย่างนั้น คือว่า เป็นคุณภาพอันบุคคลพึงได้โดยยาก ย่อมเป็น ฯ อ. ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้า เหมือนอย่างนั้น คือว่า เป็นคุณอันบุคคลพึงได้โดยยาก ย่อมเป็น ฯ ก็ใช้ได้

อ. เนื้อความว่า ก็ ชื่อว่า อ.การได้เฉพาะซึ่งความเป็นมนุษย์ ชื่อว่า เป็นคุณยาก คือว่าเป็นคุณอันบุคคลพึงได้โดยยาก เพราะความที่แห่งการได้เฉพาะซึ่งความเป็นมนุษย์นั้น เป็นคุณอันบุคคลได้แล้ว ด้วยความพยายามอันใหญ่ ด้วยกุศล อันใหญ่ ย่อมเป็น แม้ อ.อันเป็นอยู่ แห่งสัตว์ผู้มีอันจะพึงตายเป็นสภาพ ท. ชื่อว่าเป็นคุณชาดยาก เพราะอันกระทำ ซึ่งกรรม ท. มีกสิกรรมเป็นต้น สืบต่อซึ่งความเป็นไปแห่งชีวิต ลิ่นกาลมีระหว่างออกแล้วบ้าง เพราะความที่แห่งอันเป็นอยู่นั้น เป็นคุณชาดนิตหนอยบ้าง ย่อมเป็น แม้ อ.อันพึงซึ่งพระสัทธรรม ชื่อว่าเป็นคุณชาดยาก เพราะความที่แห่งบุคคลผู้แสดงซึ่งพระสัทธรรมเป็นผู้อันบุคคลพึงได้โดยยาก ในกัปป์ ท. แม้มีใช้หนึ่ง ย่อมเป็น อนึ่ง แม้ อ.ความเกิดขึ้น แห่งพระพุทธรเจ้า ท. ชื่อว่าเป็นคุณยากนั้นเทียว คือว่า เป็นคุณอันบุคคลพึงได้โดยยาก อย่างยิ่ง เพราะอันสำเร็จแห่งอภินิหาร ด้วยความพยายาม อันใหญ่ด้วย เพราะความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธรเจ้า ผู้มีอภินิหารอันสำเร็จแล้ว เป็นคุณอันบุคคลพึงได้โดยยาก โดยพันแห่งโกฏีแห่งกัปป์ ท. แม้มีใช้หนึ่งด้วย ย่อมเป็น ดังนี้ แห่งคำอันเป็นพระคาถานั้น อันบัณฑิต พึงทราบ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ลำดับนั้น พระนางมัลลิกาเทวี เสด็จเข้าเฝ้าพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น ทูลถามว่า ข้าแต่พระมหาราชเจ้า เพราะเหตุไร พระองค์ จึงบรรทมอย่างนี้ เพราะเหตุไร อินทรีย์ของพระองค์ จึงเป็นดุจดโรยแล้ว ฯ พระราชาตรัสว่า พระเทวี บัดนี้ เธอยังไม่ทราบหรือ ฯ พระเทวีทูลว่า หม่อมฉันยังไม่ทราบ เพคะ ฯ ท้าวเธอจึงตรัสบอกเนื้อความนั้น แก่พระนางแล้ว ฯ ลำดับนั้น พระนางมัลลิกา กราบทูลท้าวเธอว่า ข้าแต่สมมตติเทพ อย่าทรงคิดมากไปเลย พระราชาผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน อันชาวพระนครทั้งหลายให้พ่ายแพ้อยู่ พระองค์เคยเห็นหรือ เคยได้ยินแล้วที่ไหน หม่อมฉันจักจัดแจงทานเพื่อพระองค์ ฯ พระนางกราบทูลแต่ท้าวเธออย่างนี้ เพราะความที่ พระนางประสงค์จะจัดแจงอสทิสทานเพื่อท้าวเธอแล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระมหาราชเจ้า ขอพระองค์ จงรับสั่งให้นายช่างสร้างมณฑปเป็นที่นั่งของภิกษุ ๕๐๐ รูป ภายในวงกลม ด้วยแผ่นกระดานไม้ สาละและไม้ขนาง พวกภิกษุที่เหลือจักนั่งภายนอกวงกลม ขอจงรับสั่งให้ทำเศวตฉัตร ๕๐๐^๒

^๒ เสด็จจุดตตสถาน

ข้างประมาณ ๕๐๐ จักจับเศวตฉัตรเหล่านั้น ยืนกันอยู่เบื้องบนแห่งภิกษุ ๕๐๐ รูป ขอจงรับสั่ง
ให้ทำเรือทองที่สุกปลั่ง ๘ หรือ ๑๐ ลำ เรือเหล่านั้นจักอยู่กลางมณฑป ในระหว่างภิกษุ ๒ รูป
เจ้าหญิงแต่ละองค์ จักนั่งบนของหอม เจ้าหญิงแต่ละองค์ จักยืนถือวชิรณีพัดภิกษุองค์ละ ๒ รูป
เจ้าหญิงที่เหลือ จักนำของหอมที่บิดแล้วๆ มาใส่ในเรือทองคำทั้งหลาย บรรดาเจ้าหญิงเหล่านั้น
เจ้าหญิงบางพวกจักถือกำดอกบัวเขียว คลุกเคล้าของหอมที่ใส่ไว้ในเรือทองคำแล้ว จักให้ภิกษุรับ
เอากลืนอบ เพราะทว่าชาวพระนครไม่มีเจ้าหญิง ไม่มีเศวตฉัตร ไม่มีช้างเลย ก็จักพ่ายแพ้
ด้วยเหตุเหล่านี้ ขอพระองค์จงรับสั่งให้ทำอย่างนี้เถิด พระมหाराชเจ้า ดังนี้ ด้วยประการฉะนี้ ฯ
พระราชาทรงรับว่า ดีละ พระเทวี เธอพูดดีแล้ว จึงรับสั่งให้ทำกิจทุกอย่างตามที่พระนางกราบทูล
แล้วนั้นแล ฯ